

Apostolsk Kirke i Danmark

v. Frikirkepræst cand. Teol. Johs Hansen

Oprindelse

Apostolsk Kirke eller Den Apostolske Kirke, som den oprindelig hed, hører med sine ca. 3000 medlemmer til blandt de mellemstore frikirker i Danmark. På verdensplan tæller den mellem 5 og 7 millioner, men hører som en del af Pinsebevægelsen med til en gruppe af kirkesamfund, som tilsammen tæller hen ved 400 millioner.

Apostolsk Kirke har sin oprindelse tilbage i en vækkelse i Wales i England i årene 1904-05. I denne periode, faktisk kun 6 måneder, blev flere end 100.000 mennesker så kraftigt berørt af kristendommens budskab om omvendelse, at det fik en mærkbar indflydelse på hele samfundet. Værtshuse, bordeller og spillehaller blev lukket og folk trængtes for at komme til kirkerne og missionshusene.

En af de ledende skikkelser i denne vækkelse var minearbejderen Evan Roberts, hvis forkyndelse fik stor effekt på mange samfundslag. Vækkelsen i Wales spredte sig med stor hastighed til mange andre lande i Europa, her iblandt Danmark, men fik også stor indflydelse på en tilsvarende vækkelse, som var i gang i USA. Denne vækkelse blev kendt under navnet "Pinsevækkelsen".

Som navnet antyder, knyttes der en forbindelse tilbage til den første pinse, kort efter Jesu opstandelse og himmelfart, hvor Jesu disciple har en erfaring af Helligånden, der udruster dem med gaver bla. til at helbrede de syge, tale i tunger, profetere, uddrive onde ånder m.m..

Disse fænomener, som nu spontant skete igen i disse vækkelser, og siden hen hvor deres forkyndere kom frem, blev oplevet som en "ny pinse", eller som opfyldelsen af en gammel profeti i Joels Bog i det Gamle Testamente: "Det skal ske i de sidste dage: Jeg vil udgyde af min Ånd over alle mennesker. Jeres sønner og jeres døtre skal profetere, jeres gamle skal have drømme og jeres unge skal se syner. Selv over jeres trælle og trælkvinder vil jeg udgyde min ånd i de dage". Da denne profeti handler om de sidste tider, kort før verdensafslutningen, var der naturligt nok en stærk forventning om Jesu snare genkomst.

De to vækkelsessteder havde livlig kontakt med hinanden, og lignede da også hinanden meget i udgangspunktet. Med tiden bliver der dog visse forskelle ikke mindst i synet på kirkens og menighedens ledelse. Det fører til at de to bevægelser udvikler sig forskelligt i de kommende år.

Med det nye menighedssyn, der kommer frem i vækkelsen i Wales, sker der en sammenslutning af en række tidligere frie og uafhængige menigheder, og kirkesamfundet Den Apostolsk Kirke er en realitet fra omk. 1916.

Indflydelsen fra vækkelsen i USA er først til at sætte sig spor i Skandinavien. Metodistpræsten T.B.Barrat rejser til USA og bringer ilden med sig hjem til Norge. Også i Danmark sætter hans forkyndelse sig igennem, og det fører til dannelsen af Evangelieforsamlingen i København under ægteparret Sigurd og Anna Larssen Bjørners ledelse. Under deres ledelse voksede bevægelse, mange kom til de møder, de holdt rundt omkring i Danmark og mange nye forsamlinger blev dannet. Ikke mindst Anna

Larssen Bjørner, som var en af datidens kendteste og mest skattede skuespillerinder, trak fulde huse.

I begyndelsen af 1920'erne besøger parret Wales, og gribes af det menighedssyn, som de ser udfoldet her. Efter sin hjemkomst forsøger Sigurd Bjørner at vinde sin menighed for dette syn. Mange hilser det nye syn velkommen, men da nogle er imod, ender det med et brud og i 1924 dannes Den Apostolske Kirke i Danmark som en frikirke, under Bjørners ledelse. En række menigheder rundt omkring i landet slutter sig straks til det nye kirkesamfund.

Mission og udbredelse

Både Den Apostolske Kirke i England, med hovedcenter i Wales og den danske, der siden fik sit hovedsæde i Kolding, var fra begyndelsen af stærk missionsorienteret. Således havde bevægelsen allerede i 1933 bredt sig til en række andre europæiske lande såsom Irland, Frankrig, Italien og Danmark, men også til lande på andre kontinenter eks. USA, Canada, Kina og Australien og som det første land i Afrika Nigeria. I dag findes der Apostolske menigheder i de fleste lande i Europa, men langt den største vækst sker på det afrikanske kontinent, således findes der i dag apostolske menigheder i næste alle afrikanske lande syd for Sahara. Fra Danmark understøttes flere end 50 missionærer.

Hvordan kan man karakterisere Apostolsk Kirke?

Man kan hæfte forskellige betegnelser på Apostolsk Kirke.

Den er først og fremmest en *kristen* kirke. Dette udtrykkes ved at Apostolsk Kirke er fælles med alle andre kristne kirke om at acceptere de tre såkaldte "oldkirkelige trosbekendelser". Det er dem, hvori det endeligt fastslås at Gud er tre-enig (Fader, Søn og Helligånd), at Jesus er både sand Gud og sand menneske m.m. Ved at bekende sig hertil, afskiller de kristne kirker sig fra forskellige sekter, såsom Jehovas vidner, Mormonerne m.fl. som afviser ét eller flere af udsagnene i disse bekendelser. Apostolsk Kirke samarbejder gerne på tværs af kirkegrænser med alle de øvrige kristne kirker. I Danmark sker dette bla. gennem Evangelisk Alliance og Danske Kirkers Samråd.

Et andet vigtigt udtryk er at Apostolsk Kirke er *evangelisk*. Hermed udtrykkes det at evangeliet, det glædelige budskab, som Jesus forkyndte, og som er videregivet os i Bibelen, danner grundlaget for troen. Denne tro har som sin centrale kerne forkyndelsen af Jesu død for os, hans opstandelse fra de døde, og løftet om en opstandelse sammen med ham, for enhver som tror. Troen forstås her som tilliden til at Guds nåde rækkes til mig uden min egen fortjeneste, dvs. der er intet jeg selv kan gøre for at opnå Guds nåde. Den bygger nemlig alene på Guds kærlighed og Jesu stedfortrædende død for min synd. Men troen rummer også en stærk udfordring til selv at leve i kærligheden, med andre ord en efterfølgelse af Jesu livsstil. Det understreges, at den enkelte personligt må tage imod troen og nåden og leve sit liv i overensstemmelse dermed.

En anden betegnelse, som ofte bruges om Apostolsk Kirke er at den er *karismatisk*. Ordet 'Karismata' betyder nådegave og bruges i Ny Testamente til at beskrive en længere række af særlige gaver/muligheder, som Gud udruster mennesker med. Vi har tidligere nævnt profeti, helbredelse ved bøn, tungetale m.m. I princippet er mulighederne uendelige, eftersom det er Gud, der virker og taler gennem et menneske. Både

vækkelsen i Wales og i USA var kendetegnet ved at en lang række nådegaver udfoldedes ved møder og gudstjenester. I 1960'erne og 70'erne brød en ny bevægelse frem, der uafhængigt af de gamle bevægelser, erfarede de samme fænomener. Denne fornyelsesbevægelse, som nåede ind i mange af de etablerede kirker, kom til at gå under navnet "den Karismatiske bevægelse".

Apostolsk Kirke er en *frikirke*. Hermed angives det, at Apostolsk Kirke ikke er en del af Den Danske Folkekirke, men står uafhængig heraf. Forholdet Folkekirke/Frikirke kan måske sammenlignes med forholdet folkeskole/friskole. Friskole er man netop fordi man ønsker en højere grad af frihed til at være den skole, som man gerne vil være. Pensum er det samme, men undervisningsformen m.m. er forskelligt. Apostolsk Kirke er økonomisk og administrativt fuldstændig uafhængige af både staten og Folkekirken. Det betyder at den lønner sine egen præster, selv sørger for kirkebygninger, selv sørger for en passende uddannelse til præsterne osv. Også hvad angår selve menighedslivet og gudstjenesterne er Apostolsk Kirke fri til at forme tingene som man måtte ønske det. Det resulterer ofte i en noget mere fri gudstjenesteform (liturgi), større deltagelse af lægfolk ved gudstjenesterne, meget forskelligartede kirkebygninger osv.

Særlige kendetegn ved Apostolsk Kirke

Mange af de ovenfor nævnte ting kan siges om mange kristne kirker og menigheder. Så hvorved adskiller Apostolsk Kirke sig fra andre?

Dåben: Det første, der springer i øjnene hos en ny iagttager er ofte dåben. Apostolsk Kirke har et såkaldt baptistisk dåbssyn, hvilket betyder at kun mennesker, der har en personlig tro og overbevisning, og som er parat til offentligt at bekende den, kan blive døbt. Den offentlige bekendelse finder som regel sted ved selve dåbsgudstjenesten. Dåb af børn forekommer ikke i Apostolsk kirke ikke. I stedet finder der en barnevelsignelse sted efter Jesu forbillede i Matt.19.13-15.

Dåben finder sted ved neddykkelse, idet dåben symboliserer en begravelse (Rom.6,4 og Kol.2,12). Ordet 'Baptismos' på græsk, som i den danske Bibel oversættes med 'dåb', betyder egentlig neddykkelse. Ethvert menneske, der tror på evangeliet, og som ønsker at leve efter Guds bud, kan blive døbt i Apostolsk Kirke. Det gælder dog ikke de, som allerede er døbt på deres egen bekendelse.

Helligåndens dåb: Denne dåb er ikke at forveksle med dåben ovenfor. Den er nemlig ikke en ydre neddykkelse, men en indre fylde af Guds Helligånd. Apostolsk Kirke har siden sin allerførste start forkyndt, at Gud ønsker at pinseunderet fra Apostlenes Gerninger (Ap.G) kapitel 2, skal være en personlig erfaring for den enkelte troende. Som de første disciple fik kraft til at være vidner og blev udrustet med nådegaver da Helligånden kom over dem (Ap.G. 1,8), således har enhver kristne brug for den samme udrustning til den opgave, som Gud giver det enkelte menneske. Helligåndens dåb gives ligeså lidt som frelse og tro som noget man kan fortjene sig. Man behøver blot at bede om det (Ap.G.1,14 og 2,1 ; Lukas Evangeliet kap. 11,13). Dåben i Helligånden ledsages ofte af gaven til at tale i tunger. Hermed menes et ikke-jordisk sprog, som gives det enkelte menneske som en hjælp til at bede (1.Korinterbrev kap.14,2 ; 14 ff.). Med Helligåndens dåb åbnes der muligheder for at gøre ting, som man ellers ikke ville være i stand til. Målet er at menigheden opbygges, og flere bliver Jesu disciple.

De 5 tjenester: Det, der mere end noget andet førte til spaltningen i Danmark mellem pinsevækkelsen og Apostolsk Kirke, var synet på de 5 tjenester ud fra Ef.

4,11 ff. I vækkelsen i Wales fik man øje på at den første menighed iflg. Paulus' breve, og Apostlenes gerninger, blev ledt af fem såkaldte tjenester: apostle, profeter, evangelister, hyrder og lærere. Man forsøgte derfor at indrette sit menighedsliv derefter, hvilket i praksis betød at kirken overordnet blev ledt af apostle og profeter, som var kaldet af Gud, ofte igennem en profeti. Disse personer kom til at udgøre det nationale Landsråd. Den lokale menighed skulle ledes af hyrder, med evangelister og lærere som støttfunktioner. Navnet Apostolsk Kirke kan føres tilbage til dette forsøg på at genoprette nytestamentlig/apostolsk ledelse i kirken.

Aposteltjenesten blev forstået som en overlokal ledelsesfunktion, med karakter af "udsending med bemyndigelse" (apostel betyder 'en udsending'). Idealet var de første apostle, som Jesus sender ud og Paulus, der startede og opbyggede menighederne igennem en tæt kontakt via besøg og breve.

Ikke mindst var genopdagelsen af den profetiske tjeneste afgørende i Apostolsk Kirkes første tid. Der blev ikke taget afgørende beslutninger før profeterne havde talt. Selv om Apostolsk Kirke i dag ikke på samme måde er en profetstyret kirke, agtes den profetiske tjeneste stadig højt og anses for at være af afgørende betydning for kirkens vækst og udvikling.

Nådegaverne: Som allerede omtalt tilstræber Apostolsk Kirke en tilnærmelse til de første kristnes menighedsliv. Et af kendetegnene hos disse var en stærk bevidsthed om at deres opstandne Herre stadig var til stede i de kristnes forsamling. Via Helligåndens komme på Pinsedag, blev den enkelte udrustet og udstyret med gaver, hvor igennem den opstandne kunne videreføre sin gerning på jorden. I Ny Testamente er der berettet om mange bemærkelsesværdige helbredelser, sågar dødeopvækkelse, overnaturlig visdom, kundskab om skjulte ting. Alt sammen virket af Helligånden. I Apostolsk kirke tilstræbes det, at disse nådegaver får plads til at virke, såvel i gudstjenesten som i dagligdagen. På verdensplan tilskrives den store tilgang til pinsebevægelsen, bredt forstået, at mange af disse overnaturlige ting finder sted.

Forbøn: Som allerede nævnt, er der i Apostolsk Kirke en meget klar bevidsthed om at Gud giver gaver og opgaver til alle. Derfor er den enkelte ansvarlig for at være med til at videregive, hvad det selv har fået. Det kommer bla. til udtryk ved den personlige forbøn. Den er ofte knyttet nært til gudstjenesten, hvor der efter forkyndelsen given en mulighed for at komme frem foran til forbøn. Her vil en eller flere personer lægge hånden på vedkommende og bede for de konkrete behov, som der måtte være. Der gives mange vidnesbyrd om mennesker, der er blevet hjulpet gennem sådan forbøn.

Menighedslivet

Allerede ved et første besøg i en Apostolsk Kirke, vil den gæstende bemærke at gudstjenesteformen er meget anderledes her end i Folkekirken. Der er ingen fast liturgi, dvs. ingen fastlagt måde hvorpå en gudstjeneste skal afvikles, præsten eller forstanderen, som han også kaldes har ingen præstekjole på, men optræder i almindeligt tøj. Selv om mange af de samme salmer bruges, som i Folkekirken, domineres Gudstjenestens sangen af friske lette kor/sange, som gentages ofte under ledsagelse af klaver, guitar, bas, trommer enkelte blæseinstrumenter eller andet. Ofte er det et menigt medlem af menigheden, der prædiker, mens en anden eller præsten leder gudstjenesten. Fænomener som frie vidnesbyrd, hvor mennesker fortælle om noget de har oplevet med Gud eller fri bøn, solos eller duetter og meget andet optræder i den skønssomme blanding, der udgør en gudstjeneste i Apostolsk Kirke.

Nogle finder sig nemt til rette i den frie form, for andre er det for anderledes i

forhold til hvad de kender til. Overordnet set forstår Apostolsk Kirke sig som et alternativ eller supplement til Folkekirken og de andre frikirker, som alle er forskellige i deres form.

Det er kendetegnende for Apostolsk Kirke at medlemmerne har en høj grad af engagement i kirkens liv. Et udtryk herfor er at mange frivilligt støtter kirken med 'tiende', hvilket betyder at give 10 % af sin indkomst, brutto eller netto til menighedsarbejdet. Denne praksis er taget fra det gamle Testamente, hvor israelitterne får påbud om at give de første 10 % af deres afgrøder eller husdyr til Herren som et takoffer. Gaverne gik til at skaffe mad til præsterne ved templet.

Af frivilligt arbejde er der en lang vifte. De fleste menigheder har et børnearbejde med søndagsskole i forbindelse med søndagsgudstjenesten, et hobbybetonet juniorarbejde for de 6-12 årige, teenagemøder for de 13-19 årige og et ungdomsarbejde for de 20-30 årige. På landsplan er der registreret 1200 børn og unge under 25 år i Apostolsk Kirkes børne- og ungdomsarbejde.

Der foruden er der legestuer, mødregrupper, ældreklubber, bedegrupper og meget andet, varierende fra sted til sted. Der afholdes hvert år lejre for børn og unge i ferierne, samt en landslejr hver år i forbindelse med kirkens internationale stævne i Kolding. Dette stævne samler én uge i sommerferien typisk i uge 29 mellem 2500 og 3000 mennesker. Hvert år er der mindst 15 nationaliteter repræsenteret ved dette stævne.

Apostolsk Kirke driver Kolding Internationale Højskole, som er Danmarks største internationale højskole med ca. 90 elever, samt to efterskoler med henholdsvis 75 og 50 elever. Desuden er der oprettet en 11. klasse, Euroclass, som med sine ca. 25 elever bruger op til flere måneder om året på at rejse, bla. i Afrika, Israel, Sydamerika og Europa, hvor de bla. involverer sig i forskellige hjælpearbejder. Også på friskoleområdet er Apostolsk Kirke gået ind og har engageret sig, oftest i samarbejde med andre kirker lokalt.

Kirkelige handlinger

Som enhver anden kirke, foretager Apostolsk Kirke en række kirkelige handlinger.

Barnevelsignelse. Som allerede nævnt døber Apostolsk Kirke ikke børn. Det betyder ikke at børnene ikke har nogen plads i menigheden, men at de allerede anses for at tilhøre Guds rige. I stedet for at døbe børnene bringes de nyfødte børn med til en særlig barnevelsignelsesgudstjeneste. Indholdet i denne gudstjeneste er, ud over hvad der hører en normal gudstjeneste til, at ordene fra Matt.19 om Jesu velsignelse af de små børn læses. Dernæst kommer forældrene frem med deres lille barn og menighedens præst og ledelse beder for barnet og dets forældre. Forældrene formaner til at opdrage barnet i troen og menigheden opmuntres til at bede for barnet og vise det omsorg. Efter gudstjenesten fejres velsignelsen ofte med en fest for familie og venner.

Ungdomsvelsignelse. Også ved næste store fase i livet, overgangen til puberteten, foretages der en velsignelsesgudstjeneste. Tidsmæssigt finder det sted hvor de fleste bliver konfirmeret. Forud for ungdomsvelsignelsen er der gået en tid med undervisning af den lokale frikirkepræst og en deltagelse på en speciel undervisningslejr i efterårsferien. Velsignelsen er tænkt som en bøn om beskyttelse og hjælp igennem en tid, som rummer mange vanskelige ting. Ungdomsvelsignelsen ligner på mange måder konfirmationen, dog uden konfirmationens karakter af bekræftelse af barnedåben.

Bryllup. Som anerkendt trossamfund, har Apostolsk Kirke ret til at foretage vielser med juridisk gyldighed. Selve vielsesritualet er det samme som i Folkekirken, men

den øvrige del af højtideligheden kan variere mere eller mindre.

Begravelse: Medlemmer eller andre, som måtte ønske det, kan blive begravet fra Apostolsk Kirke. Som oftest foregår højtideligheden i Apostolsk Kirkes egne lokaler eller i et til kirkegården eller sygehuset hørende kapel. Det forekommer dog, hvis de pårørende ønsker det, at det foregår i en Folkekirke med en apostolsk præst. Ritualerne er i store træk de samme som i Folkekirken.

Ledelse og organisation

Hver enkelt lokalmenighed ledes af en præst/forstander og en gruppe af ældste. Ældste er her ikke først og fremmest i aldersmæssig betydning, men tilkendegiver at det er modne og ansvarlige ledere, der har ansvaret for den enkelte og menighedens udvikling og trivsel. Disse ældste udpeges af Præsten og de øvrige ældste tilsammen. Hver enkelt menighed er i princippet selvstyrende. En undtagelse er dog i forbindelse med forflyttelse af præster, hvor beslutningerne tages i samråd med en af menigheden valgt Supervisor. Supervisoren er en person, som ikke er en del af menigheden, men en, som menigheden har tillid til og som er blevet bedt om at føre et tilsyn med menighedens liv. I økonomiske sager råder lokalmenigheden over de penge, der indkommer som gave. En vis procentdel går dog til fælles ting, såsom fælles administration, skolerne, landstævne m.m., samt mission. Der føres offentligt, revideret regnskab med alle midler, der indkommer og ingen penge, ud over lønninger, går til enkeltpersoner.

Indtil 1994 blev Apostolsk Kirke ledt af et landsråd, hvor alle lønnede præster, højskole og efterskole forstandere, Missions- og Finanssekretærer m.m. deltog ved rådets to ordinære årlige møder. I dag ledes kirken af et 5-mands stort Tjenesteteam, der er den øverste myndighed. Tjenesteteamet vælges for to år ad gangen at alle pastorer og andre ledende tjenester på en Nationalrådssamling. I dag er langt de fleste afgørelser lagt ud til de lokal kirkers ledelser.

Apostolsk Kirke og samfundet

Selv om Bibelen betragter denne verden som falden og som sådan underlagt under Det Onde og menneskelig egoisme, lægger Jesu radikale bud om næstekærlighed, et medansvar over på den enkelte kristne for den samfundsmæssige udvikling. Apostolsk Kirke er ikke involveret i partipolitik, men søger igennem sin forkyndelse at pege på kærligheden som princip i alle sager. Dette medfører undertiden, at særlige etiske spørgsmål bliver drøftet og ender i en fælles indsats. Intet medlem er dog forpligtet på at mene og sige det samme som kirken officielt.